

huhtikuu 2014

SUOJELTUIEN SÖIDEN VERKOSTON KATTAVUUTTA PARANNETAAN

Soidensuojelun täydennysohjelmaa valmistellaan parhaillaan. Ehdotukset suojeltavista suoalueista tehdään vuoden 2014 loppuun mennessä.

Täydennysohjelman tavoitteena on turvata ainutlaatuista suomalaista suoluontoa täydentämällä suojeltujen soiden verkostoa. Nykyisellään verkosto kattaa noin 1,2 miljoonaa hehtaaria eli 13 % koko maan suoalasta. Alueellisia puutteita on etenkin maan eteläosissa, mutta paikattavaa riittää Peräpohjolan eteläosiin asti. Suojeltaviksi etsitään soita, jotka auttavat turvaamaan uhanalaisia lajeja ja luontotyyppejä tai parantavat muuten suojelualueverkon edustavuutta ja kattavuutta.

Aiemmat soidensuojeluohjelmamme ovat vuosilta 1979 ja 1981. Soita suojellaan myös kansallis- ja luonnonpuistoissa, erämaa-alueilla sekä puustoisia soita METSO-ohjelmassa.

Soidensuojelutyöryhmä

Soidensuojelun täydennysohjelman valmistelusta vastaa ympäristöministeriön asettama soidensuojelutyöryhmä. Siinä ovat edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, Suomen ympäristökeskus, Geologian tutkimuskeskus, Metsähallitus, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio, Metsäntutkimuslaitos, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitto, Jyväskylän yliopisto, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto, Suomen luonnonsuojeluliitto ja Luonto-Liitto.

Ohjelman valmistelu perustuu Jyrki Kataisen hallitusohjelmaan, valtioneuvoston periaatepäätökseen soiden ja turvemaiden vastuullisesta ja kestävästä käytöstä ja suojelusta (30.8.2012) sekä luonnonsuojelulain 7-9 pykälisiin.

Kuva: Jouko Lehmuskallio, ympäristöhallinnon kuvapankki

Kohteiden valinta ja rajaus

Ohjelmaan valitaan soita, joiden luonnonarvot ovat valtakunnallisesti merkittäviä. Alueet valitaan luonnontieteellisin perustein. Soidensuojelutyöryhmä kokoaa kattavat ja tuoreet tiedot niiden soiden luonnonarvoista, joita se ehdottaa valittavaksi ohjelmaan. Kohteiden luonnonarvoja selvitetään myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten koordinoimilla maastokartoituksilla kesäkausina 2013 ja 2014. Maanomistajiin otetaan yhteyttä ennen maastonselvityksiä, ja heitä kuullaan ennen ohjelmaehdotuksen valmistumista.

Työryhmä tekee ehdotukset ohjelmaan valittavista soista, niiden suojelun tavoitteista, keinoista, kustannuksista, rahoituksesta, aikataulusta sekä toteutusvastuista vuoden 2014 loppuun mennessä.

Suojeltavat kohteet rajataan siten, että ne muodostavat ekologisesti ja vesitaloudellisesti toimivia kokonaisuuksia. Näin voidaan turvata soiden luonnonarvot, säilyttää niiden vesi- ja ravinnetalous sekä huomioida mahdollisesti tarvittavat ennallistamistoimet.

Kuvat: Jutta Kuurre, Aarno Torvinen, Aarno Torvinen ja Tiina Hietikko-Hautala, ympäristöhallinnon kuvapankki

Suojeluohjelman toteutus ja korvaukset

Ohjelman toteutuksessa vapaaehtoiset keinot ovat ensisijaisia. Soidensuojelun täydennysohjelmaa toteutetaan perustamalla luonnonsuojelualueita, joiden rauhoitusmääräysten sisältö ja laajuus vaihtelevat tapauskohtaisesti. Valtion maalle perustettavan luonnonsuojelualan rauhoituksesta säädetään luonnonsuojelulaissa. Yksityisen suojelualan rauhoitusmääräykset määritellään kohteen suojelutarpeen mukaan, ja oikeus määrätä metsästyksestä säilyy maanomistajalla.

Jos yksityisen maanomistajan alue hyväksytään ohjelmaan, hän voi myydä alueen valtiolle käypään hintaan tai rauhoittaa sen yksityisenä luonnonsuojeluna korvausta vastaan. Myös sopivia valtionmaan vaihtokohteita pyritään löytämään tarvittaessa. Korvattavien arvojen selvittäminen ja hinnoittelu tehdään aina suo- ja tilakohtaisesti. Valtio korvaa turvetuotannon estymisestä aiheutuvan taloudellisen menetyksen ohjelmaan sisältyvällä kohteella, jos turvetuotannon oikeudelliset, tekniset ja taloudelliset edellytykset täyttyisivät ilman suojeluvarausta. Muutoin korvaus muodostuu yleensä metsätaloustyön perusteella.

Soidensuojelun täydennysohjelma
• säilyttää eri alueille tyypillistä suoluontoa
• parantaa soiden suojelun alueellista kattavuutta
• edistää soiden uhanalaisten luontotyyppien ja eliölajien suojelua
• auttaa ilmastonmuutoksen hillinnässä
• auttaa turvaamaan puhtaat vesistöt ja kalakannat
• turvaa soiden tarjoamia virkistysmahdollisuuksia
Lisätietoa: www.ym.fi/soidensuojeluohjelma